הנדון:

החלילן מהמלין

זכרים את האגדה על החלילן מהמלין? המלין היא עיירה קטנה בגרמניה, על גדת הנהר ויזר, לא הרחק מן העיר האנובר. שם התרחש המאורע הנורא בשנת 1284. (משום־מה יש לאגדה זו תאריך).

כאותה שנה הוכתח העיירה בכמת העכברים. הללו הציפו את הבתים והחצרות, חטילו את אימתם על הכל, אכזו כל חלקה טובה. שום דבר לא עזר נגדם.

בהגיע הייאוש לשיאו, הופיע בעיירה חלילן צעיר. הוא הבטיח לשחרר את העיירה מן העכברים, תמורת שכר הוגן. אבות־העיר אובדי־העצות עטו על ההצעה.

הצמיד החלילן את הכלי לשפתיו, השמיע מנגינת־קסם. וראו זה פלא: מכל הבתים והחצרות צורו אליו העכברים המוקסמים. הוא שם את פעמיו אל הנהר, מבלי להפסיק את נגינתו אף לרגע, ונכנס לתוך המים.

העכברים המטופשים הלכו אחריו, ובעבו. בכל העיירה לא נותר אף עכבר מיסכן אחד.

חזר העלם אל העיירה, ושם למד את אחת מעובדות־החיים: הבטחות הניתנות לפני־מעשה אינן שוות הרבה אחרי־מעשה. ראו אבות־העיר שעיירתם שוב אינה מעוכבת, וסירבו לשלם את השכר המוסכם. הם טענו שהחלילן מכשף — ומי זה ישלם למכשף? הרי זה חטא ממש.

בערה בו חמתו של החלילן להשחית. שוב שלף את חלילו, הצמידו לפיו והשמיע מנגינה מתוקה שבעתיים. שמעו ילדי העיירה את הצלילים הקסומים, ונהרו מכל הבתים אל החלילן.

יצא החלילן מן העיר, וכל הילדים בעיקבותיו. הוא הובילם אל גיבעה בשם קופלברג. נפתחה דלת בהר, והוא נכנס לתוכו, יחד עם כל הילדים. הם נעלמו לעולמים.

רק ילד אחד, מיסכן וצולע, לא הספיק להגיע אל דלת הגיבעה. הוא נשאר בחוץ — וכך שמעה העיירה את דבר חמעשה הנורא.

מאז נחרת משפטו של החלילן מהמלין בזיכרון הדורות. בעיר המלין עצמה עומד עד היום הבית, בו התגורר.*

■ ■ ■

אני יודע אם יצחק בן־אהרון ביקר אי־פעם בבית עתיק זה, במסעותיו באירופה. אולם ברור לי שהוא מתכונן לחזור על מעשהו של החלילן האגדתי.

אגדה חדשה נרקמת לנגד עינינו. אגדת החלילן מהמלין משנת 1973.

המלין דארץ־ישראל היא ההסתדרות. עכברי המרי חדרו לכל חדריה, מכרסמים את יסודותיה. אבות־המערך מיואשים.

העכברים מתרבים, כידוע, במקום שיש בו הרבה ליכלוך. וליכלוך יש אצלנו, ברוך השם, כשפע.

הנה ערימת־זבל ששמה ורד. שם פח־אשפה משתפך בשם אוטוקארס. מעבר לרחוב שלולית מצחינה בשם נתיבי נפט.

כותרות גדולות מספרות על מאות מיליונים שנעלמו לתוך כיסיהם של גנבים ופרוטקציונרים, נאמניו של השר פלוני. לצידן מופיעה כותרת על נאומו האחרון של אותו שר פלוני, התובע מן ההמונים להדק את החגורה כדי לחסוך את המיליונים הדרושים לביטחון ולעלייה.

יד אחת של הממשלה מכניסה לכיס העובד תוספת־שכר של עשר לירות, ויד אחרת שלה מוציאה מכיסו השני עשרים לירות, בעזרת תחבולה ששמה אינפלציה.

אזרח צעיר רוצה לקנות דירה וגוכח לדעת שמחירה שווה לשכר עבודתו המלא במשך עשר שנים. בני־התפנוקים של השילטון מקבלים מקופת המדינה באקשישים כספומים העולים על כך עשרת מונים.

פקידי־השיכון מחלקים לעצמם דירות. בני־הצמרת זוכים לדירות־פאר על חשבון הציבור. המיפלגות מחלקות לעצמן הון־תועפות מכספי האזרח, המתבקש להקפיא ביניתיים את רמת־מחייתו, לרגל המצב.

דירות־שרד, מכוניות־שרד, טיולי־שרד ומים־עדות־שרד ממלאים את המזון. וכין רגלי אבות־העיר שורצים עכברי המרירות והחזם.

צרה אוימה. מה לעשות?

■ ■ ■

אל תחליון. יש לו חליל־קסמים, והוא משמיע צלילים מתוקים: צדק סוציאלי, סתימת הפער, הקץ לניצול, שכר הוגן לעובדים, חלוקה הוגנת של ההכנסה הלאומית. ממש כישוף.

עכברי חמרי הפסיקו לכרסם את יסודות ההסתדרות, ומקשיבים למנגינה. במישאלי דעת־הקהל של העכברים, עולה פופולריותו של החלילן בהתמדה.

אבל אבות־העיר אינם מבינים את הברכה הטמונה במנגינת החלילן הזה. הם מרוגזים עליו. הם סבורים שהמנגינה משמיצה אותם. הם רוצים לסלק אותו.

וכך נוצר המשבר בין החלילן ובין הגיזבר ובין אבות חגוש.

■ ■ ■

כשהגיעה אל החלילן השמועה שרוצים לסלק אותו, הוא פרש לקרן־זווית ונמלך בדעתו.

החלילן (בגירסה הקולנועית)

הוא ידע שאם תיערכנה בחירות בעיירה, הוא ייבחר שוב לתפקיד החלילן הראשי. אם ירחו את הבחירות, יוכלו לסלק אותו לאחר־מכן בשקט.

הלך החלילן אל אבות־העיר ואמר: אני מסכים שתדחו את הבחירות. אבל רק בתנאי שתקבעו כבר עכשיו שאני אשמש כחלילן ראשי גם אחריהן. אם לא, אני דורש שתתקיימנה בזמן. והוא שלף את חלילו בתנועת־איום.

אבות־העיר רתחו. הם רצו לדחות את הבחירות. אבל הם פחדו מפני חלילו של האיש. והם גם לא רצו להבטיח לו תקופת־חילול נוספת.

ישבו אבות־העיר בחדר המועצה, העכברים התרוצצו בין רגליהם, ועצה לא נמצאה. עד שקם צעיר חכם אחד, ואמר: מצאתי!

למה לא ניתן לאיש לעשות את מלאכתו עבורנו? למה לא ניתן לו לערוך את הבחירות, ובזמן?

שיחלל לו כאוות־נפשו, ויכניס את כל העכברים לנהר — ואז נראה.

הביטו אבות־העיר איש ברעהו, וחיוך רחב התפשט על פני כולם. איזו חוכמה!

■ ■ ■

כך, כעבור ארבעה חודשים, נחזה במו עינינו במהדורה חדשה של פרשת החלילן והעכברים.

יצחק בן־אהרון ינחל את הבחירות בהסתדרות. הוא יעמוד בראש מערכת המערך, ויגנן מנגינות נהדרות של צדק סוציאלי, סוציאליזם, שינוי ותמורה.

מי יעמוד מנגד, כשמעו צלילים כאלה?

אפילו בעל האגדה העתיקה מהמלין לא העלה בדמיונו מחזה שכזה: יצחק בן־אהרון, שליח המערך, ינהל מאבק אופוזיציוני כביר נגד המערך. הוא ירים את הדגל האדום של המרד נגד הרודנות הכלכלית של פינחס ספיר. הוא ישפוך אש וגפרית על הנצלנים והטפילים, המשגשגים בחברה הישראלית, בחסותו של המערך.

הוא יקרא להמוני העובדים להצביע בעד המערך, כדי לשים קץ, אחת ולתמיד, לשיטתן השחיתות והעוולה של המערך.

מי ישמע את הציוץ של סיעות השמאל והימין, שיאשימו את המערך? אלף רמקולים יעבירו את צלילי חלילו של יצחק בן־אהרון.

זה יהיה נהדר. מכל בית, מכל חצר, יציצו העכברים המוקסמים. חלילו של בן־אהרון ימשוך אותם אחריו, אל הנהר. בהגיע מים עד נפש, הם יצביעו בעד המערך, נגד ספיר, נגד גולדה, נגד דיין, נגד עופר, נגד אלמוגי, נגד ורד, נגד נתיבי נפט, נגד הקרנות הסודיות, נגד הפער, נגד הקפאת השכר, נגד האינפלציה, נגד הפרוטקציונרים, נגד הספסרות.

וכפגור מימי הנהר על ראשם, יצפצפו בנשימתם האחרונה: יחי בן־אהרון! יחי המערך!

ורק החלילן עצמו ייצא מן המים, מרוצה ושמח, כדי לגבות את שכרו מידי אבות־הגוש.

■ ■ ■

יצאנית מיקצועית? יודעת שאת האתגן יש לגבות מראש, בטרם מתן השרות. כי נכונותו של הלקוח לשלם את המחיר עלולה להשתנות באופן סיתאומי, בן רגע ממש, בבואו על סיפוקו. זוהי החוכמה העתיקה ביותר של המיקצוע העתיק ביותר בעולם.

זאת למד גם החלילן מהמלין באגדה העתיקה.

למחרת יום הבחירות בהסתדרות ילמד יצחק בן־אהרון אמת ישנה זו במהדורה ישראלית.

הוא ינחיל למערך את הניצחון המבוקש. הוא ימנע את כירסום הרוב של המערך בהסתדרות. הוא יבטיח לראשי המערך (כך הם מקווים) שילטון מוחלט בעיירה.

וכשיש שילטון מוחלט — מי צריך את בן־אהרון?

אחרי שכל העכברים טבעו — מי יזקוק לחלילן?

האמת היא שהחלילן היה די בלתי־נסבל. הוא התגרה באבות־העיר. הוא הרגיז אותם בשחצנותו. הוא ניגן בחלילו בכל שעות היום והלילה, ולא הניח להם לישון.

מי מוכן לסבול זאת במשך ארבע שנים נוספות?

■ ■ ■

אשר גבר אינו רוצה לשלם לגברת את המגיע לה. הוא ימצא תמיד סיבה טובה. אבות־העיר של המלין טענו שאינם מוכנים לשלם שכר למכשף, מפני שהכישוף אסור על פי התורה. אבות־הגוש אינם זקוקים לסיבה.

מדוע יחזיקו בתפקיד עדין זה עושה־צרות, טרדן, קוסם של עכברים? וכי חפרים מועמדים?

הנה ישנו יוסף אלמוגי. מנהיג־פועלים מדופלם. אדם בעל עבר ללא־דופי: שובר שביתת הימאים, מגייס מפירי־שביתה, מועמד כימעט אידיאלי.

כימעט. גם לאלמוגי יש מיגרעות. הוא אדם חזק. אם יתרגל לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות, הוא עלול לשנות את טעמו ולהתייחס אל התפקיד הזה ברצינות. אולי, מי יודע, ילמד לנגן בחליל — והוי, יהיה לנו חלילן חדש.

אז אולי כדאי לחשוב על מישהו אחר, מיי שהו שלבטח לא ילמד לעולם לנגן בחליל.

ירוחם משל, למשל. אדם מצויין. סגנו של אהרון בקר. כשזה היה המזכ"ל. היכן הימים הטובים ההם. כשלא נשמע אף ציוץ מן הקומה החמישית?

■ ■ ■

וחי חתוכנית. החליל של בן־אהרון יוביל את חברי־ההסתדרות אל הקלפי. ואז יוכל, במחילה מכבודו, לקפוץ לים.

מה יהיה אם יסרב להטביע את עצמו? אם יתמלא חימה, כמו החלילן המקורי, ויחזור אל העיר כדי לחטוף את הילדים הטובים?

אבות־הגוש אינם מודאגים.

אנשי־המלין היו ייקים. הם לא שמרו על הילדים שלהם. הם הניחו לחלילן לחזור. הם לא טרחו לשלוח כמה בריונים אל הנהר, כדי להטביע את החלילן יחד עם עכבריו, או לשביר לפחות את חלילו. הם לא ידעו מה עומד להתרחש.

אבל אבות־הגוש כבר מכירים את האגדה. הם קראו אותה, כמו כולנו. הם בטוחים שאחרי הבחירות בהסתדרות ולכנסת חלילן של בן־אהרון לא יהיה עוד מסוכן.

אפשר לסמוך עליהם. האגדה חוזרת. אבל הסוף לא יחזור.

אחרי הכל, כאן זה לא המלין!

---

* לפי גירסה אחת, מקורה של האגדה הוא בזכר „מסע־הצלב של הילדים", שאירע 73 שנים לפני התאריך המייוחס לאגדה. אחרי שנכשלו מסעי־הצלב של האבירים, נפוצה הדיעה שאלוהים אינו מחליד ניצחון לנושאי־הצלב בגלל עוונותיהם הרבים, ושרק ילדים תמימים יוכלו ל־שחרר את ארץ־הקודש. כימעט בן־לילה קמה ברחבי אירופה תנועה עצומה של ילדים. רבבות נטשו את הוריהם ובתיהם ויצאו למסע לארץ־ישראל. רובם ניספו בדרך או נפלו בידי סוחרי־עבדים, שמכרו אותם למוסלמים. איש מהם לא חזר.